

בוא לכניס האזורים!

**נציגי 18,000 תלמידים מתכנסים
ברחובות כדי לדון על לימודיהם**

עסוקים בעניינים בלתי-רוחניים. הם הדביקו כרוזים של ההגנה, של אצ"ל ולח"י; הם הבייחו נשק, העבירו קשרים, התאמנו, יצאו לפעולות מסוכנות, העמידו מתוכם מפקי חוליות ומחלקות. הלימודים היו בעיניהם עניינים של מה בכך, דבר-מה שיש לעבור אותו כדי לספק את רצון ההורים. כשקמה המדינה חלפו עניינים אלה. ה"פעולות" נעלמו. הגדנ"ע לא תפס את מקומם של הערבים הרומנטיים במחתרת — אלה היו עניינים של שיגרה, ככל שירות צבאי סדיר אחר.

בפעם הראשונה הפנו התלמידים את תשומת לבם הרצינית ללימודים. מסביב, במציאות המדינה, נולד הצורך באלפי צעירים משכילים. ההשכלה החלה להיות למטרחה. והנה נוכחו התלמידים לדעת, את אשר הרגישו קודמיהם, באדישותם: בית-הספר אינו נותן את הציוד ההשכלתי הדרוש.

על מדרגות בית-הספר עמדו כמה בנות, 16, החליטו רכילות כינעירונית, מתחן ביקורת על הבגים, שוחחו על עניינים של מה בכך, כחברי הכנסת במזון. בפניהם, באולם רחב-הידיים, שררה אווירה רצינית ביותר. בעד החלונות הגבוהים נראו עשרות ראשים מתולתלים, שחוריים, בלונדיים, בעלי שער קצר, או צמות ארוכות. עיניהם של נציגי 18,000 תלמידי בתי-הספר התיכוניים (כיתות 8-5) היו תלויות בפי הנואם, שהכריז על הקמת המועצה הכל-ארצית של תלמידי בתי-הספר התיכוניים.

ליד השולחנות הארוכים, שכל אחד מהם סומן בשלט הנושא את שם בית-הספר אותו מייצגים בעליו, ישבו המשלחות. הם התעצו ביניהן, קראו קריאות ביניים, הרימו את ידיהן להצבעה — הכל כמו בכנסת.

השכנה במקום מתחרת. מחזורי תלמידים, שקדמו להקמת המדינה, היו

וכך נולדה תנועה, שאין לה, אולי, דוגמה בכל מקום אחר בעולם: תנועה המור

"לא, התכנית אינה גלותית!" מלכה מגנצה, תלמידה, נציגת ב"ס תיכון ג' בתל-אביב (כיוון דתי) תקיפה גלותית. הוא גלותי. ברור שדרושים שינויים רבים בתכנית הלימודים. אולם בעיקר בהגשת החומר ובשיטת הבחינות.

"כן, התכנית גלותית!" קורא אמנון נחמד, נציג בית-הספר מונטיפיורי בתל-אביב (265 תלמיד). "עלינו לפעול. ולשם מה לומדים אנו תלמוד? מדוע אין אנו לומדים מקצועות, שיהיו דרושים לנו בחיינו האזרחיים העתידיים?"

ההד נשמע בכל בתי-הספר בארץ. לא חל הסכימו לדעות "צופר". אך בויכוח הסוער בעד ונגד, התברר דבר אחד ללא ספק: רובם המכריע של התלמידים מואס בתכנית הלימודים, רואה צורך דחוף לחולל מהפכה בצורת ההגשה ושיטות הבחינות. **27 שנה ללא שינוי.** מהי תכנית הלימודים?

גית של תלמידים, התובעים לעצמם השפעה מרכזית על עיצוב תכנית הלימודים. ה"סובייטים" מתפשטים. ההתחלות היו צנועות, בלתי-מהפכניות. פה ושם, בכיתות בודדות, בבתי-ספר מעטים, נולדו מועצות תלמידים, חלקן בעזרת מנהלים בעלי מעוף הינוכי, חלקן בניגוד לרצון ה"מורים. המטרות היו אף הן פשוטות: ארץ גון חיי חברה, יום ואגים ותחרות יות ספורט.

לפני למעלה מ-27 שנה, בשנת 1923, ישבו כמה מחנכים וחיברו תכנית למען תלמידי "כנסת ישראל", ש"היתה אותה שעה עדה קטנה. התכנית ביטאה את רוחו של קיבוץ אוושי קטן, התלוי כולו ביהדות הגולה, בעל אפקים צרים. כמו כל ע"מיעוט במדינה זרה, שמה "כנסת ישראל" בלי מודיה את הדגש על הלימודים, שטיפחו רוח לאומית קיצורית, והניחה את הלימודים המקנים השכלה כללית, ארץ פק רחב והבנה של עמים זרים.

בית-ה"ס התיכון ברחובות, איחוד זרם הכללי זרם העובדים, אירח את הכינוס עמים זרים.

מאז זרמו מים רבים בירדן. הקהילה הקטנה הפכה מדינה עצמאית, בעלת קשרים עולמיים ומעמד במרחב קדמת-אסיה, קמה ספרות צעירה, כל ההשקפות השתנו יחד עם התמורה המדינית והכלכלית. תכנית הלימודים לא השתנתה. "צופר" עורר את התלמידים. הדחיפה המכרעת באה במקום אחר: תלמידי ביה"ס התיכון בר-חובות החליטו לייזם מועצה ארצית. אחרי יממה של דיונים קמה המועצה הארצית של תלמידי ישראל.

אולם אט אט התפשטו ה"סובייטים". בבית-ספר אחרים, בית-ספר קמו מועצות בעלות חוקף ותקיפות. האופקים התרחבו, האמביציות גדלו. עד שביאה הפצצה שנתנה את הדחיפה האחרונה: "צופר".

בגמנסיה "שלוה" בתל-אביב (475 תלמידים) קמה מועצה בעלת שאיפות רבות. בותית היא החליטה להוציא לאור עיתון תלמידים — לא עתון למען הנוער, אלא עתון נוער. המנהל לא הפריע, התלמידים הרגישו באפשרות, לא מר בפעם הראשונה את אשר בליבם. הם לא השאירו ספק ביחס לדעותיהם: "צופר" דרש לחסל לחלוטין את שיעורי התלמוד, לתת אופי חדש, חילוני והיסטורי ללימוד התנ"ך, ללמוד היסטוריה של הארץ במקום תולדות היהודים בגולה, לשים את הדגש על ספרות העמים והספרות הישראלית הציירה, במקום הספרות ה"גלותית" (העולם הזה 685).